

Nr 72.

Godkänd av första kammaren den 27 mars 1919.

Godkänd av andra kammaren den 27 mars 1919.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående beredande i vissa fall vid skogsavverkning och kolning av härbärga åt arbetarna m. m. dels ock en i ämnet väckt motion.

(Andra lagutskottets utlåtande nr 16.)

Till Konungen.

I en den 31 januari 1919 dagtecknad proposition, nr 53, har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagda utdrag av i statsrådet hållna protokoll, föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogat förslag till lag angående beredande i vissa fall vid skogsavverkning och kolning av härbärga åt arbetarna m. m.

I samband med denna proposition har riksdagen till behandling förehaft en inom riksdagens andra kammare i anledning av sagda proposition väckt motion.

Riksdagen finner en lagstiftning av i huvudsak sådant innehåll, som i propositionen föreslagits, vara ägnad att befrämja tillbörlig omvårdnad om de avsedda grupperna av arbetare.

Beträffande de särskilda bestämmelserna i förslaget vill riksdagen i avseende å 1 paragrafen framhålla, att riksdagen vid sitt godkännande av denna paragraf med oförändrad lydelse utgått därifrån, att ingripande i allmänhet icke kommer att äga rum vid skogsavverkningsföretag,

vilka med hänsyn till arbetarnas antal och tidslängden för arbetet äro av obetydlig omfattning.

Till ändring har riksdagen funnit anledning allenast beträffande 3 paragrafen. Enligt propositionen, som härutinnan i huvudsak överensstämmer med ett av socialstyrelsen i ämnet avgivet förslag, skulle tillsynen å efterlevnaden av lagen utövas av en specialinspektör och två underinspektörer — vilka enligt vad av socialstyrelsens förslag framgår skulle samtliga, åtminstone första tiden, hava sin stationsort i Stockholm — med biträde av andra disponibla befattningshavare hos yrkesinspektionen. Mot en dylik organisation hava, såsom av propositionen framgår, invändningar framställts av flera av de i ärendet hörda myndigheterna. Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande i Östergötlands län anser genom dessa bestämmelser en effektiv kontroll över lagens efterlevande knappast kunna beredas, och Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande i Jönköpings län ställer sig tveksam, huruvida yrkesinspektionens befattningshavare städse kunna anses kompetenta att bedöma behovet av arbetarbostäder ute i markerna och dessas nödiga beskaffenhet, samt uttalar, att bostadsinspektion måhända kan ordnas på ett mera tillfredsställande sätt, möjligen genom Eders Kungl. Maj:ts befallningshavandes försorg. Även Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande i Jämtlands län ifrågasätter, huruvida det kan vara praktiskt och lämpligt, att tillsynen å lagens efterlevnad skall utövas av yrkesinspektionens befattningshavare.

Departementschefen har emellertid ansett den av socialstyrelsen föreslagna organisationen i huvudsak äga förutsättningar för fyllande av sin uppgift och hava företräde framför en tillsyn, anordnad t. ex. genom Eders Kungl. Maj:ts befallningshavandes, skogsstatens eller vederbörande tjänsteläkares försorg.

Riksdagen kan icke dela departementschefens uppfattning i denna punkt. Riksdagen förmenar — i likhet med vad av myndigheter anmärkts — att den avsedda anordningen av tillsynen ej torde bliva ändamålsenlig. Vidare må erinras, att socialstyrelsen beräknar antalet arbetsplatser, som skulle behöva undersökas, till omkring 2,000 — vilket torde vara lågt räknat — och anser, att specialinspektören med biträde av 5 underinspektörer borde kunna inom 3 år besöka samtliga arbetsplatser. Då arbetsplatserna vid ifrågavarande arbeten icke äro fasta utan ofta växla, varav följer, att bostäderna i allmänhet bliva mera eller mindre tillfälliga, är det av vikt, att tillsynen, om den skall motsvara syftet, inträffar så snart, att därvid meddelade föreskrifter eller förbud komma till tillämpning, innan arbetet avslutats. Av nämnda skäl synes önskvärt, att tillsynen såvitt möjligt anknötes till lokala organ.

Då riksdagen med denna uppfattning öfvervägt, huru ifrågavarande tillsyn lämpligen bör anordnas, har riksdagen funnit densamma böra överlämnas åt länsstyrelserna med biträde av de i det allmänna tjänst för skogsvård anställda befattningshavare ävensom av en tjänsteman vid yrkesinspektionen. Hos förstnämnda befattningshavare kan förutsättas den insikt och praktiska erfarenhet i hithörande förhållanden, som torde vara av nöden för ett verksamt öfvervakande av lagens efterlevnad. På grund av dessa befattningshavares större antal, och då de hava sitt övriga arbete förlagt i samma trakter, där ifrågavarande härbärgen skola finnas, samt tidigt få kännedom om skogsavverkningsföretag av någon betydelse, kan det vidare förväntas, att tillsynen och anvisningarna skola komma så snabbt, att de få praktisk betydelse.

Riksdagen har närmast äsyftat skogsstatens personal. Denna är i viss utsträckning förpliktad att öva uppsikt jämväl över de enskildes skogar. Enligt vad riksdagen enskilt inhämtat, lär svårighet ej anses möta mot tilldelande av denna nya uppgift åt skogsstatens personal, och torde avsevärda extra kostnader — utöver resekostnader — därav ej behöva föranledas.

Riksdagen har emellertid ansett önskvärt, att det — genom öfverenskommelse med skogsvårdsstyrelserna eller annorledes — göres möjligt att för ifrågavarande tillsynsverksamhet kunna disponera jämväl de hos nämnda styrelser anställda befattningshavare. Riksdagen har avsett att med den föreslagna lydelsen av paragrafen möjliggöra dylik anordning.

Genom skogstjänstemännens anlitan för tillsynsverksamheten skulle enligt utskottets uppfattning de av Eders Kungl. Maj:t föreslagna två särskilda underinspektörerna bliva öfverflödiga. Den överordnade specialinspektören torde däremot fortfarande bliva erforderlig. Han bör enligt riksdagens åsikt erhålla till uppgift att dels biträda länsstyrelserna med upplysnings- och inspektionsverksamhetens ordnande, dels instruera övriga för ändamålet anlitate inspektionstjänstemän, dels själv verkställa inspektioner samt närmast öfvervaka sistnämnda tjänstemäns arbete. På specialinspektören skulle jämväl ankomma att genom upplysningsverksamhet och särskilt genom överläggningar med ifrågavarande företags ledning verka för befintliga bostäders förbättrande samt uppförandet av nya sådana av ändamålsenlig och i hygieniskt avseende tillfredsställande beskaffenhet.

Av de ändringar i 3 §, vilka riksdagen således ansett önskvärda, hava föranletts vissa jämkningar i paragrafens lydelse i öfrigt, på det av densamma skall framgå, att vad i de citerade paragraferna av arbetar-

skyddslagen stadgats angående yrkesinspektör skall gälla även beträffande de för tillsynsverksamhet enligt denna lag anlitade skogstjänstemän.

Slutligen har riksdagen ansett, att den rättighet, som enligt 31 § i arbetarskyddslagen medgivits arbetarna å visst arbetsställe att utse ombud att till inspektionsförrättaren framföra arbetarnas önskemål beträffande arbetets säkerhet eller sundhet, med rätt för arbetarna att få sina önskemål framförda till denne, lämpligen borde tillkomma arbetarna jämväl vid inspektioner enligt förevarande lag. Hänvisning har därför i 3 § införts till berörda § 31.

Under återopande av vad sålunda blivit anfört, får riksdagen tillkännagiva, att riksdagen, som icke kunnat godkänna det i propositionen innefattade lagförslaget i oförändrat skick, för sin del antagit följande

Lag

angående beredande i vissa fall vid skogsavverkning och kolning av härbärge åt arbetarna m. m.

Härigenom förordnas som följer:

1 §.

Bedrives skogsavverknings- eller kolningsarbete på sådant avstånd från ställe, där bostad finnes att tillgå, att det icke skäligen kan påfordras, att arbetarna skola begiva sig dit för erhållande av natthärbärge, åligger det arbetsgivaren att sörja för, att arbetarna å eller i närheten av arbetsstället äga tillgång till sådant härbärge.

Vid skogsavverkning åligger det arbetsgivaren att jämväl sörja för, att å eller i närheten av arbetsstället finnes tillgång till lämpligt stallrum för de hästar, som användas vid avverkningen.

I fråga om vilka personer, som enligt denna lag äro att anse såsom arbetare och arbetsgivare, gäller vad som stadgats i 2 § av lagen den 29 juni 1912 om arbetarskydd.

2 §.

Härbärge, varom i 1 § sägs, skall ej mindre erbjuda tillräckligt utrymme samt tillfredsställande skydd mot köld och nederbörd än även i övrigt, med tillbörlig hänsyn tagen till den tid och de förhållanden,

under vilka härbärgen kan förväntas komma till användning, motsvara skäligen fordringar på en tillfällig bostad.

Vad nu är sagt om härbärgen skall äga motsvarande tillämpning beträffande stallrum, som avses i 1 §.

3 §.

Tillsyn å efterlevnaden av denna lag utövas, på sätt Konungen närmare föreskriver, av Kungl. Maj:ts befallningshavande, som därvid åtnjuter biträde av befattningshavare vid yrkesinspektionen samt i det allmännas tjänst för skogsvård anställd personal; och skola i övrigt bestämmelserna i 31, 38, 45, 49—51 och 53 §§ i lagen om arbetarskydd i tillämpliga delar äga motsvarande giltighet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1920.

Stockholm den 27 mars 1919.

Med undersåtlig vördnad.
